

ЗАВДАННЯ

8 КЛАС

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2019/2020 н. р

ТЕСТИ

(*оберіть одну правильну відповідь, кожне завдання 1 бал*)

- У яку епоху горотворення утворилися гори Карпати:
а) герцинську; б) альпійську; в) байкальську; г) каледонську.
- Визначте кут падіння сонячних променів опівдні 22 червня у м. Одеса ($46^{\circ} 30'$ пн. ш.):
а) $65^{\circ} 30'$; б) $66^{\circ} 30'$; в) $67^{\circ} 00'$; г) $63^{\circ} 30'$.
- Який із вказаних масштабів карти найбільш детально відображає місцевість:
а) 1 : 60 000; б) 1 : 100 000; в) 1 : 500 000; г) 1 : 1 000 000.
- Виберіть море з найменшим показником солоності:
а) Середземне море; б) Карське море; в) Чорне море; г) Червоне море.
- Для встановлення взаємозв'язку між рельєфом, тектонічними структурами та корисними копалинами оберіть рядок у якому правильно вказані всі елементи:
а) Донецька височина – Карпатська складчаста споруда – кам'яне вугілля;
б) Придніпровська височина – Український щит – залізна руда;
в) Придніпровська низовина – Галицько-Волинська западина – нафта і природний газ;
г) Причорноморська низовина – Причорноморська западина – буре вугілля.
- Назвіть острів, який відноситься до Канадського Арктичного архіпелагу:
а) Шпіцберген; б) Флорида; в) Елсмір; г) Аляска.
- Укажіть найвищу точку рівнинної частини Лівобережної України :
а) г. Бельмак-Могила; в) г. Могила-Мечетна;
б) г. Савур-Могила; г) г. Пивиха.
- Вкажіть причину чому Перуанську течію з температурою води $+22^{\circ}\text{C}$ вважають холодною, а Північноатлантичну з температурою води $+2^{\circ}\text{C}$ – теплою:
а) Перуанська течія сформувалася у Південній півкулі, а Північноатлантична – у Північній;
б) Перуанська течія проходить біля узбережжя материка, а Північноатлантична перетинає океан;
в) Перуанська течія несе холоднішу воду, ніж водні маси в цих широтах, а Північноатлантична – теплішу;
г) Перуанська течія прямує від екватора на південь, а Північноатлантична – з півночі до екватора.
- Зазначте метаморфічне утворення:
а) золото; б) сірка; в) калійна сіль; г) графіт.
- Для якої рівнини України характерні висоти до 120 – 150 метрів, загальний похил на південь, широкі річкові долини, балки, поди:
а) Хотинської височини; б) Закарпатської низовини;
в) Середньоруської височини; г) Причорноморської низовини.
- Назвіть течію, дрейфуючи якою можна здійснити навколосвітню подорож:
а) Куросіво; б) Гольфстрім; в) Західних Вітрів; г) Південна Пасатна.
- У рифтових зонах серединно-океанічних хребтів відбувається:
а) розходження літосферних плит; в) складкоутворення по краях літосферних плит;
б) зіткнення літосферних плит; г) занурення літосферних плит одна під одну.
- Для якої області помірного кліматичного поясу характерна найнижча температура повітря взимку:
а) морського помірного; б) помірно континентального;

в) континентального; г) мусонного.

14. Яка крайня точка України найбільш віддалена від Гринвіцького меридіана:

а) західна; б) східна; в) північна; г) південна.

15. Зазначте паралель, що не перетинає материків:

а) 54° пд. ш.; б) 45° пн. ш.; в) 60° пд. ш.; г) 60° пн. ш.

16. Зазначте нормальний атмосферний тиск (у мм.рт.ст.) для м. Херсона, якщо його абсолютна висота 30 м:

а) 760; б) 757; в) 730; г) 360.

17. Вкажіть затоку Світового океану, в якій зафіксовані найбільш високі припливи:

а) Бенгальська; б) Ботнічна; в) Біскайська; г) Фанді.

18. В якій проекції при однаковому масштабі карти 80-та паралель буде найдовшою:

а) конічній; б) циліндричній; в) азимутальній нормальній (прямій); г) поліконічній.

19. Обчисліть температуру повітря біля під'їзду багатоповерхового будинку, який має висоту 200 м, якщо термометр на даху будинку зафіксував температуру повітря - 1° С:

а) $0,4^{\circ}$ С; б) $0,7^{\circ}$ С; в) $0,2^{\circ}$ С; г) $2,2^{\circ}$ С.

20. Який басейн корисних копалин пов'язаний з осадовими породами Українського щита:

а) Дніпровський буровугільний; б) Львівсько-Волинський кам'яновугільний;
в) Донецький кам'яновугільний; г) Дніпровсько-Донецький нафтогазоносний

(максимальна кількість балів за тестові завдання – 20 балів)

ТВОРЧІ ПИТАННЯ:

1. Поясніть місце України на карті годинних поясів. Чи варто Україні переходити на літній час? Наведіть аргументи «за» і «проти» сезонної зміни часу. *(10 балів)*

2. Температура повітря безупинно змінюється. Вкажіть сутність широтної зональності розподілу температури повітря по земній кулі. Опишіть чинники які спричиняють широтний розподіл температури повітря та чинники, які його порушують. *(10 балів)*

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

1. Визначте та запишіть назви об'єктів-рекордсменів (0,5 балів), позначте їх на контурній карті (0,5 балів). *(10 балів)*

	Характеристика	Назва
1.	Найбільше море	
2.	Наймілководніше море світу	
3.	Найширша протока земної кулі	
4.	Найдовша гірська споруда в океані	
5.	Затока, в якій спостерігаються найвищі припливи у Світовому океані	
6.	Місто, де була зареєстрована найвища температура повітря	
7.	Найбільший півострів на земній кулі	
8.	Найдовша річка Європи	
9.	Найбільше озеро земної кулі	
10.	Найширший водоспад Південної Америки	

2. **Задача.** Визначте похил та падіння річки, якщо довжина річки складає 750 км, а гирло розташоване на висоті 50 м над рівнем моря. Також відомо, що температура повітря біля гирла річки становить $+22^{\circ}$ С, а біля витоків у цей же час $+19^{\circ}$ С. *(5 балів)*

3. **Задача.** Визначте, яку площу охоплює Україна на карті масштабу 1: 22 000 000 спотворення площ на якій майже відсутнє, якщо площа України $\approx 604 000$ км². *(5 балів)*

МАКСИМУМ - 60 балів

ЗАВДАННЯ

9 КЛАС

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2019/2020 н. р

ТЕСТИ

(оберіть одну правильну відповідь, кожне завдання 1 бал)

- В якій проекції при однаковому масштабі карти 80-та паралель буде найдовшою:
а) конічній; б) циліндричній; в) азимутальній нормальній (прямій); г) поліконічній.
- До країн нової індустріалізації не відноситься:
а) Республіка Корея; б) Нова Зеландія; в) Бразилія; г) Сингапур.
- Для виробництва більшості сучасних машин (літаків, комп'ютерів, телевізорів) потрібні сотні а то і тисячі різноманітних деталей, тому основними формами організації виробництва є:
а) спеціалізація і кооперування; б) комбінування і кооперування;
в) концентрація і спеціалізація; г) спеціалізація і комбінування.
- Які форми рельєфу мають льодовикове походження :
а) лавові плато, могили-останці; б) моренні горби, цирки;
в) карстові печери, лійки; г) поди, степові блюдця.
- За яким показником високорозвинуті країни Європи країни поділяються на дві групи: малі економічно розвинені країни та країни «Великої сімки»:
а) середня тривалість життя; б) обсяг валового внутрішнього продукту;
в) індекс людського розвитку; г) рівень урбанізованості території.
- Укажіть спільні ознаки озера Чад, Ейр та Аральського озера-моря:
а) розташовані в Північній півкулі; б) утворені в тектонічних западинах;
в) живляться підземними водами; г) належать до безстічних озер.
- Чому в Україні зменшується кількість економічно активного населення?
а) Відбувається перерозподіл зайнятих між секторами економіки.
б) Зростає частка населення у віці, старшому за працездатний.
в) Поширюються маятникові міграції в міських агломераціях.
г) Імміграція людей у працездатному віці перевищує еміграцію.
- Який з наведених процесів характерний для сучасної урбанізації:
а) концентрація населення і господарства у великих містах;
б) зменшення частки міського населення в країнах, що розвиваються;
в) відтік населення з передмість до центрів великих міст;
г) затухання «маятникових» міграцій.
- У яких містах України монофункціональність (розвиток на базі однієї домінуючої галузі) спричинила проблеми ефективної зайнятості працездатного населення:
а) Моршин, Трускавець; б) Харків, Дніпро; в) Одеса, Миколаїв; г) Ніжин, Суми.
- Вкажіть, які форми рельєфу характерні для Поліської низовини:
а) Карстові печери, лійки. б) Лавові плато, могили-останці.
в) Поди, степові блюдця. г) Моренні горби, зандрові рівнини.
- Визначте, чому західні області України отримують протягом року менше сумарної сонячної радіації, ніж східні, що розташовані на тих самих широтах?
а) У західних областях менший кут падіння сонячного проміння.
б) На заході на прозорість атмосфери більше впливають пилові бурі.
в) Для західних областей характерна менша тривалість світлового дня.
г) У західному регіоні спостерігається більше хмарних днів упродовж року.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. Визначте та запишіть назви об'єктів-рекордсменів (0,5 балів), позначте їх на контурній карті (0,5 балів). **(10 балів)**

	Характеристика	Назва
1.	Найбільше море	
2.	Наймілководніше море світу	
3.	Найширша протока земної кулі	
4.	Найдовша гірська споруда в океані	
5.	Затока, в якій спостерігаються найвищі припливи у Світовому океані	
6.	Місто, де була зареєстрована найвища температура повітря	
7.	Найбільший півострів на земній кулі	
8.	Найдовша річка Євразії	
9.	Найбільше озеро земної кулі	
10.	Найширший водоспад Південної Америки	

2. Задача. Пункти А і Б розміщені на одному меридіані. В полудень 23 вересня в пункті А Сонце знаходиться на висоті 74° над горизонтом (тіні падають на північ). В пункті Б Сонце знаходиться на тій же висоті в полудень 22 грудня (тіні падають на південь). Визначте: а) географічну широту пункту А; б) географічну широту пункту Б; в) відстань між пунктом А і Б в градусах та кілометрах. **(5 балів)**

3. Задача. Якою приблизно буде температура на дні шахти глибиною 900 м, якщо середньорічна температура у цій місцевості $9,5^{\circ}\text{C}$, геотермічний градієнт – 30°C на кожен кілометр, а ізотермічний горизонт міститься на глибині 25 м? **(5 балів)**

МАКСИМУМ - 60 балів

ЗАВДАННЯ

10 КЛАС

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2019/2020 н. р

ТЕСТИ

(*оберіть одну правильну відповідь, кожне завдання 1 бал*)

- Основним чинником розміщення сучасних підприємств чорної металургії в морських портах є:
 - потреба у водних ресурсах;
 - розвиток металомісткого суднобудування;
 - орієнтація на імпорتنі руди;
 - перенесення брудних виробництв на узбережжя.
- Назвіть країну, якій належить острів, що заходиться найближче до Північного полюсу:
 - Данія; в) Росія;
 - Норвегія; г) Канада.
- Укажіть довготу східної межі 20-го годинного поясу:
 - $52^{\circ}30'$ зх.д.; в) 60° сх.д.;
 - $67^{\circ}30'$ зх.д.; г) 120° сх.д.
- Укажіть державу, в якій частка корінного населення є найбільшою:
 - Польща; в) Франція;
 - Латвія; г) Туреччина.
- Поява в Україні кількох нових великих підприємств з іноземними інвестиціями, що виробляють товари побутової хімії зумовлена:
 - значними обсягами видобування фосфоритів і сірки;
 - великою кількістю споживачів на внутрішньому ринку;
 - накопиченням великої кількості виробничих відходів;
 - високим рівнем кваліфікації трудових ресурсів.
- Основним чинником розміщення основних нафтопереробних комбінатів у містах України, Білорусі та Польщі є:
 - наявність родовищ нафти поблизу міста;
 - транспортно – географічне положення міста;
 - кооперування з металургійним підприємством у місті;
 - велика кість населення в місті (більше 500 000).
- Укажіть озеро загатного походження:
 - Бребенескул; в) Ялпуг;
 - Синевір; г) Світязь.
- На основі оцінки територіальної структури машинобудування України визначте шляхи її оптимізації:
 - пришвидшувати розвиток важкого машинобудування на заході України;
 - рівномірно розміщувати підприємства галузі в усіх великих містах;
 - концентрувати основні виробництва у столичній агломерації;
 - спрямовувати нові виробництва в малі й середні міста.
- Однією з тенденцій розвитку чорної металургії є зростання частки країн, що розвиваються у світовому виробництві чавуну і сталі. Які особливості цих країн спричинили зміни в розташуванні металургійного виробництва?
 - забезпеченість сировиною та ліберальне природоохоронне законодавство;
 - поглиблення спеціалізації та створення моно галузевих господарських комплексів;
 - розвиток точного машинобудування та збільшення попиту на кольорові метали;
 - транзитне положення цих країн та розвиток транспорту .

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. За інформацією, що подана в таблиці, визначте, про які географічні об'єкти України йде мова (у тексті вони виділені жирним шрифтом). Заповніть таблицю та нанесіть дані об'єкти на контурну карту (Оцінювання: за кожен правильно названий об'єкт – 0,5 бала та правильно позначений 0,5 бала (0,5 + 0,5 = 1 бал.). **Загальна кількість балів – 10.**

№ з/п	Характеристика об'єкта	Назва об'єкта
1	Це місто відоме тим, що в ньому знаходиться фабрика банкнотного паперу Національного банку України	
2	Місто , де знаходиться компанія «Дельта Вільмар СНД», яка виробляє пальмову і кокосову олію	
3	Центр найбільшого виробництва чорної ікри в Україні	
4	На плоскій низовині у багатьох місцях височіють згаслі вулкани. Найбільшим вулканічним масивом є Березівське горбогір'я, де видобувають багато металевих руд	
5	Центр , де розташований завод «Сврокар» – офіційний виробник легкових автомобілів в Україні	
6	Площа острова 20,5 га, він складений переважно вапняками. На острові є прикордонна застава, порівняно недавно створене селище Біле	
7	Найпотужніша в Україні ТЕС	
8	Найбільша ліва притока найдовшої річки України, яка тече територією низовинного Полісся. Річка є судноплавною у своїй нижній течії	
9	Місто , де першим промисловим підприємством була макаронна фабрика, яку створили італійці, які приїхали на запрошення герцога Ришельє	
10	Українські Карпати складаються із декількох хребтів. Як називається хребет , у межах якого можна побачити вершини Брецькул (1911 м), Гутин Томнатик (2016 м), Петрос (2020 м) та ін.?	

Задача 2.

Відомо що за рік загальний приріст населення склав 800 тис.осіб. При цьому спостерігалися такі показники демографічної ситуації: народжуваність - 17‰, смертність – 11‰, сальдо міграції склало 100 тисяч осіб. Знайдіть загальну чисельність населення на початок та кінець року. Запишіть розгорнутий хід розв'язку задачі **(5 балів)**

Задача 3.

Атмосферний тиск біля підніжжя гори 760 мм.рт.ст., а температура повітря 18⁰С. Визначити атмосферний тиск на вершині гори, якщо температура повітря на ній становить 15⁰С.

(5 балів)

МАКСИМУМ - 61 бал

ЗАВДАННЯ

11 КЛАС

II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади

з географії

2019/2020 н. р

ТЕСТИ

(оберіть одну правильну відповідь, кожне завдання 1 бал)

1. Однією з тенденцій розвитку чорної металургії є зростання частки країн, що розвиваються у світовому виробництві чавуну і сталі. Які особливості цих країн спричинили зміни в розташуванні металургійного виробництва?
 - а) забезпеченість сировиною та ліберальне природоохоронне законодавство;
 - б) поглиблення спеціалізації та створення моно галузевих господарських комплексів;
 - в) розвиток точного машинобудування та збільшення попиту на кольорові метали;
 - г) транзитне положення цих країн та розвиток транспорту .
2. Основним чинником розміщення основних нафтопереробних комбінатів у містах України, Білорусі та Польщі є:
 - а) наявність родовищ нафти поблизу міста;
 - б) транспортно – географічне положення міста;
 - в) кооперування з металургійним підприємством у місті;
 - г) велика кість населення в місті (більше 500 000).
3. Визначте, яка карта має найдрібніший масштаб?
 - а) «Фізична карта півкуль»
 - б) «Фізична карта Закарпатської області»
 - в) «Фізична карта України»
 - г) «Фізична карта Європи»
4. Назвіть вченого, який здійснював геоморфологічні дослідження території України:
 - а) К. Воблий; в) В. Бондарчук;
 - б) В. Попов; г) М. Щербань.
5. Німецький мінералог Фрідріх Моос присвоїв тальку найнижчу відносну твердість (1), а алмазу – найвищу (10). Укажіть, який мінерал має твердість 9?
 - а) Гіпс б) Кварц в) Корунд г) Апатит
6. Вкажіть карстову гірську породу:
 - а) пемза; в) мірабіліт;
 - б) кварцит; г) базальт.
7. Поява в Україні кількох нових великих підприємств з іноземними інвестиціями, що виробляють товари побутової хімії зумовлена:
 - а) значними обсягами видобування фосфоритів і сірки;
 - б) великою кількістю споживачів на внутрішньому ринку;
 - в) накопиченням великої кількості виробничих відходів;
 - г) високим рівнем кваліфікації трудових ресурсів.
8. Визначте, внаслідок зіткнення яких літосферних плит утворилися Гімалаї?
 - а) Євразійської та Індо-Австралійської
 - б) Євразійської та Африканської
 - в) Євразійської та Аравійської
 - г) Філіппінської та Тихоокеанської
9. Який з наведених процесів характерний для сучасної урбанізації:
 - а) концентрація населення і господарства у великих містах;
 - б) зменшення частки міського населення в країнах, що розвиваються;
 - в) відтік населення з передмість до центрів великих міст;
 - г) затухання «маятникових» міграцій.
10. Укажіть правильну відповідність «природна зона — тип ґрунтів, характерний для неї».

- а) хвойні ліси — підзолисті
 - б) широколисті ліси — каштанові
 - в) вологі вічнозелені ліси — коричневі
 - г) твердолисті вічнозелені ліси — чорноземні
- 11.** Визначте особливість процесу урбанізації в розвинених країнах.
- а) низький рівень урбанізації
 - б) високі темпи урбанізації
 - в) хибна урбанізація
 - г) субурбанізація
- 12.** Визначте, у яких країнах відбувається активнее знеліснення території, спричинене перевищенням площі вирубування лісу над площею лісонасадження?
- а) Алжирі, Лівії
 - б) Індонезії, Бразилії
 - в) Казахстані, Монголії
 - г) Франції, Італії
- 13.** Середня густина населення світу у 1992 році становила 42 особи / км², а в 2016 р. - 57 осіб / км². Що зумовило таку зміну показника середньої густоти населення світу:
- а) зменшення площі суходолу внаслідок глобального потепління;
 - б) створення значних за площею штучних ділянок суходолу;
 - в) збільшення кількості країн на політичній карті світу;
 - г) демографічний вибух в окремих районах планети.
- 14.** Основним чинником розміщення сучасних підприємств чорної металургії в морських портах є:
- а) потреба у водних ресурсах;
 - б) розвиток металомісткого суднобудування;
 - в) орієнтація на імпортовані руди;
 - г) перенесення брудних виробництв на узбережжя.
- 15.** Укажіть країну, у якій північні райони відстають в економічному розвитку від південних.
- а) Канада б) США в) Білорусь г) Італія
- 16.** Визначте, який меридіан земної кулі є продовженням 70° сх.д.
- а) 110° сх.д. б) 110° зх.д. в) 70° зх.д. г) 140° зх.д.
- 17.** Вкажіть затоку Світового океану, в якій зафіксовані найбільш високі припливи:
- а) Бенгальська; б) Ботнічна; в) Біскайська; г) Фанді.
- 18.** Укажіть довготу східної межі 20-го годинного поясу:
- а) 52°30' зх.д.; в) 60° сх.д.;
 - б) 67°30' зх.д.; г) 120° сх.д.
- 19.** Визначте, у якому рядку перелічені лише еолові форми рельєфу?
- а) Аласи, гідролаколіти, бархани. в) Такири, ози, друмлини.
 - б) Такири, дюни, бархани. г) Карлінги, дюни, цирки.

(максимальна кількість балів за тестові завдання – 19 балів)

ТВОРЧІ ПИТАННЯ:

- 1.** На сучасному етапі розвитку людства в різних регіонах світу існують прояви сепаратизму. Поясніть суть, причини та різновиди сепаратизму. Опишіть географію проявів сепаратизму у Європі. **(10 балів)**

2. Як відомо, транспорт є необхідною умовою функціонування господарства. Поясніть особливості роботи різних видів транспорту. Охарактеризуйте структуру пасажирообігу та вантажообігу у світі та Україні (10 балів)

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

1. За інформацією, що подана в таблиці, визначте, про які географічні об'єкти України йде мова (у тексті вони виділені жирним шрифтом). Заповніть таблицю та нанесіть дані об'єкти на контурну карту (Оцінювання: за кожен правильно названий об'єкт – 0,5 бала та правильно позначений 0,5 бала (0,5 + 0,5 = 1 бал.). Загальна кількість балів – 10.

№ з/п	Характеристика об'єкта	Назва об'єкта
1	Це місто відоме тим, що в ньому знаходиться фабрика банкнотного паперу Національного банку України	
2	Місто , де знаходиться компанія «Дельта Вільмар СНД», яка виробляє пальмову і кокосову олію	
3	Центр найбільшого виробництва чорної ікри в Україні	
4	На плоскій низовині у багатьох місцях височіють згаслі вулкани. Найбільшим вулканічним масивом є Берегівське горбогір'я, де видобувають багато металевих руд	
5	Центр , де розташований завод «Єврокар» – офіційний виробник легкових автомобілів в Україні	
6	Площа острова 20,5 га, він складений переважно вапняками. На острові є прикордонна застава, порівняно недавно створене селище Біле	
7	Найпотужніша в Україні ТЕС	
8	Найбільша ліва притока найдовшої річки України, яка тече територією низовинного Полісся. Річка є судноплавною у своїй нижній течії	
9	Місто , де першим промисловим підприємством була макаронна фабрика, яку створили італійці, які приїхали на запрошення герцога Ришельє	
10	Українські Карпати складаються із декількох хребтів. Як називається хребет , у межах якого можна побачити вершини Брецул (1911 м), Гутин Томнатик (2016 м), Петрос (2020 м) та ін.?	

Задача 2. Від підніжжя гори, яке розташоване на висоті 400 м над рівнем моря, де температура повітря становить +23 °С, а атмосферний тиск – 720 мм рт. ст., почали підйом на її вершину дві групи туристів. Перша група піднялася на висоту, де температура повітря становить +13 °С, а друга група – на висоту, де тиск склав 590 мм рт. ст. Проведіть розрахунки і визначте, на яку висоту піднялася кожна із груп та яка з них знаходиться вище і на скільки метрів. (5 балів)

Задача 3.

Відомо що за рік загальний приріст населення склав 800 тис.осіб. При цьому спостерігалися такі показники демографічної ситуації: народжуваність - 17‰, смертність – 11‰, сальдо міграції склало 100 тисяч осіб. Знайдіть загальну чисельність населення на початок та кінець року. Запишіть розгорнутий хід розв'язку задачі (*5 балів*)

МАКСИМУМ - 59 балів